

УДК 338.2:330.5:338.246.8 (477)

Чумак О.В.¹, Маруфенко В.В.²

¹ канд. філос. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-512 НУ «Запорізька політехніка»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Актуальність вивчення світового досвіду відбудови національної економіки у післявоєнні часи має велике значення для сучасної України, яка вже сьогодні намагається відновлювати численні руйнування інфраструктури, житла, виробничих об'єктів та людських життів. За оцінкою Кабміну України та Світового банку сукупні втрати України (економічні, соціальні та інші) від війни на 31 січня 2023 року становили \$499 млрд., з яких близько \$152 млрд. складала прямі збитки від російської агресії. На їх думку, у найближче десятиліття на відновлення української економіки знадобиться не менше \$486 млрд. (лише рік тому ці потреби були оцінені в \$411 млрд.), з яких найбільше коштів у відсотковому значенні потребують ЖКГ (17%), транспортна сфера (15%), промисловість та торгівля (14%), сільське господарство (12%), енергетика (10%), соціальний захист (9%), розмінування й утилізація вибухонебезпечних пристроїв (7%) [1].

Для окремих європейських країн (Німеччини, Франції, Югославії) правильний вибір стратегій відбудови став початком розквіту. Але з погляду на сучасні реалії XXI століття доречним буде скористатися аналізом досвіду тих країн, що досягли значних результатів у розвитку від часу останніх масштабних війн. Виходячи з цих міркувань, корисним для вивчення та оцінювання масштабів відбудови національних економік є досягнення такої країни як, Боснія і Герцеговина, який може бути цінним при реалізації державних планів щодо відновлення України у післявоєнний період. Боснія і Герцеговина після війни 1992-1995 років зазнала значних гуманітарних криз і руйнувань, в ході якої тільки житлового фонду було знищено 37%, що у кількісному вираженні охоплювало 459 тис. пошкоджених або зруйнованих будинків [2]. Хоча перед країною допоки стоїть багато викликів, вона намагається побудувати стабільне та процвітаюче суспільство, зосередивши зусилля на різних стратегіях і напрямках повоєнної відбудови, зокрема, на: децентралізації влади та сприянні розвитку місцевого самоврядування; національному примиренні через впровадження міжнародних механізмів урегулювання внутрішніх конфліктів і суперечок, співпраці з такими міжнародними організаціями, як ООН, Всесвітній банк, Європейський Союз, фінансова підтримка та технічну допомога від яких, консультації та навчання, сприяють реалізації багатьох державних програм відновлення та розвитку; залученні іноземних інвестицій; реконструкції постраждалої інфраструктури, її відновленні та новому будівництві; розвитку приватного сектора; заходах щодо створення

сприятливого бізнес-середовища та підтримки підприємництва. Цікавими для України були би зміни у податковому регулюванні в країні, особливо в питаннях: реформування податкового адміністрування, зокрема, модернізації системи збору податків та спрощенні процедури подання податкових звітів; уніфікації податків; податкових стимулів та пільг для нових інвесторів, розвитку певних галузей економіки та створенні робочих місць.

Становище економіки Італії після Другої світової війни було приблизно таким самим, як і в сучасній Україні, а саме: зруйнована країна, декілька хвиль еміграції, регіональні диспропорції в економічному розвитку, ВВП на рівні найбідніших країн сучасності, масове безробіття (понад 2 млн. осіб втратили роботу), занепад військово-орієнтованої промисловості (обсяг промислового виробництва становив 40% від довоєнного рівня). В успішній повоєнній відбудові країни новим урядом ставка була зроблена на: активне залучення іноземного капіталу у формі фінансової безкоштовної допомоги і у вигляді промислового обладнання та товарів; державну підтримку великого бізнесу та співпрацю з ним; експортну орієнтацію національного виробництва, проведення аграрної реформи; створення нових складних галузей і об'єднань підприємств, що випускали продукцію з високою доданою вартістю та могли б зайняти світове лідерство на конкретних ринках; систему стимулів та податкових пом'якшень для окремих регіонів, що в цілому складало б гнучку, але цілісну податкову систему країни. Як результат - високий індустріальний розвиток та сталі економічне зростання упродовж 1959–1962 рр. на рівні від 5,8 % до 6,8 % ВВП на рік [3, с. 276].

Кожен із кейсів відбудови може бути релевантним для України, проте їх помилки і сучасні виклики теж необхідно враховувати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. \$499 млрд становлять сукупні втрати України (економічні, соціальні та інші) від війни // Укрінформ. 22.02.2024. [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3830500-499-mlrd-stanovlat-sukupni-vtrati-ukraini-ekonomichni-socialni-ta-insi-vid-vijni.html>
2. Дука А. П., & Старченко Г. В. (2022). Світовий досвід повоєнного відродження економіки: уроки для України. // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, (6). [Електронний ресурс]. – URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-03-06>